

ประมวลรายวิชา

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร คณะอุตสาหกรรมเกษตรและชีวภาพ
มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง
ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2569

1. หลักสูตร: วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร
2. รายวิชา: 1201362 สัมมนา (Seminar) 1 (0-2-1)
3. บุรพวิชา: ไม่มี
4. บรรยาย: วันจันทร์ เวลา 8.00-10.00 น. ห้อง TCD208
5. ปฏิบัติ: -
6. ผู้จัดการรายวิชา: รศ.ดร.อมรรัตน์ ถนนแก้ว
7. อาจารย์ผู้สอน:

ผศ.ดร.พรพิมล มะยงเฉียว	รศ.ดร.อมรรัตน์ ถนนแก้ว
ศ.ดร.สรรพลสิทธิ์ กล่อมเกล้า	อ.ดร.จรรรัตน์ ปัญโญ
ผศ.ดร.ธิดารัตน์ จุทอง	ผศ.ดร.จุฬาลักษณ์ อันทอง
รศ.ดร.พนัญฐ์ กิตติพัฒน์บวร	อ.ดร.ณัฐกาญจน์ แดงมณี
ผศ.ดร.วิไลลักษณ์ กล่อมพงษ์	อ.ดร.พรวิชัย เต็มบุตร

8. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (Program Learning Outcomes; PLOs) จากหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร สู่วิชาที่มีดังนี้

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
  - 1.1 มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมตามมาตรฐาน ข้อก าหนด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาหาร
- 2) ด้านความรู้
  - 2.1 อธิบายทฤษฎีทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
  - 2.2 สามารถปฏิบัติงานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
  - 2.3 ประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารเพื่อการผลิตอาหารปลอดภัย
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา
  - 3.1 ประมวลความรู้ด้านวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสู่ตลาดให้มีมาตรฐาน
  - 3.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารเพื่อประกอบอาชีพ
- 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
  - 4.1 สื่อสารและท างานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับอย่างเหมาะสม
  - 4.2 มีความอดทนและรับผิดชอบต่อหน้าที่
- 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 5.1 มีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลขและเชิงคุณภาพ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นและน าเสนอ

9. คำอธิบายรายวิชา (Course Description)

สัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร ฝึกทักษะการเขียนเอกสารเป็นภาษาอังกฤษ

10. ผลการเรียนรู้ของรายวิชา (Course learning outcomes; CLOs)

ผลการเรียนรู้ของรายวิชา (Course learning outcomes; CLOs)	TQF
1. แสดงความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และปฏิบัติตามกฎ กติกา ของการเรียน	1.1, 4.2
2. ทราบเทคโนโลยีในการสืบค้นและสามารถสืบค้น รวบรวมและเรียบเรียงบทความวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร	5.1
3. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากบทความวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารได้ถูกต้อง	5.1
4. สามารถจัดทำรายงานและนำเสนอผลการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหารได้ถูกต้อง	4.1, 5.1

11. แผนการสอน/การเรียนรู้ (Teaching and Learning Schedule)

วัน เดือน ปี	จำนวน ชั่วโมง	หัวข้อ/รายละเอียด	CLOs	กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
8 มิ.ย.69	2	ชี้แจงรายละเอียด เนื้อหารายวิชา รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผล บทที่ 1 หัวข้อสัมมนา -การเลือกหัวข้อสัมมนา -วิธีการและแหล่งสืบค้นข้อมูล -ส่วนประกอบของรายงานสัมมนา	1-4	บรรยายภาพรวมเนื้อหารายวิชา ซักถามและอภิปราย	รศ.ดร.อมรรัตน์
15 มิ.ย.69	2	บทที่ 2 อบรมการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่าง ๆ	1, 2	- บรรยายโดยใช้สื่อ PowerPoint - ยกตัวอย่าง - ฝึกการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง (Practice-based learning) - ซักถามและอภิปราย	วิทยากร/ รศ.ดร.อมรรัตน์
29 มิ.ย.69	2	บทที่ 3 การเขียนเอกสารอ้างอิง	1-4	- บรรยายโดยใช้สื่อ PowerPoint และเอกสารประกอบการสอน - ยกตัวอย่าง - ซักถามและอภิปราย - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	รศ.ดร.อมรรัตน์
1 ก.ค.69		ส่งหัวข้อสัมมนา			รศ.ดร.อมรรัตน์
6 ก.ค.69	2	บทที่ 4 อบรมการใช้โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม	1-4	- บรรยายโดยใช้สื่อ PowerPoint - ยกตัวอย่าง - ซักถามและอภิปราย - ทดลองใช้โปรแกรมด้วยตนเอง (Practice-based learning)	วิทยากร/ รศ.ดร.อมรรัตน์
13, 21 ก.ค.69	4	บทที่ 5 เทคนิคการรวบรวมและเรียบเรียงสัมมนา	1-4	- บรรยายโดยใช้สื่อ PowerPoint - ยกตัวอย่าง - ซักถามและอภิปราย - ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	รศ.ดร.อมรรัตน์

วัน เดือน ปี	จำนวน ชั่วโมง	หัวข้อ/รายละเอียด	CLOs	กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
6, 13 ส.ค.69	4	บทที่ 6 เทคนิคการนำเสนอสัมมนา วิธีการนำเสนอ AI-สำหรับการนำเสนอผลงาน	1-4	บรรยายโดยใช้สื่อ PowerPoint และ เอกสารประกอบการสอน - ยกตัวอย่าง - ชักถามและอภิปราย	รศ.ดร.อมรรัตน์
สอบข้อเขียนครั้งที่ 1 เรื่องการเขียนเอกสารอ้างอิง (10%)					รศ.ดร.อมรรัตน์
20 ส.ค.69	2	บทที่ 7 การเตรียมบทคัดย่อ	1-4	บรรยายโดยใช้สื่อ PowerPoint และเอกสารประกอบการสอน ยกตัวอย่าง ชักถามและอภิปราย ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	รศ.ดร.อมรรัตน์
ส่งรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 (60%)					รศ.ดร.อมรรัตน์
20, 27 ส.ค. 7 ก.ย. 69	6	บทที่ 8 อบรมการใช้โปรแกรม MS-WORD MS-EXCEL MS-POWERPOINT CANVA	1-4	อบรมในรายวิชาโครงการ	วิทยากร/ รศ.ดร.อมรรัตน์
					รศ.ดร.อมรรัตน์
21 ก.ย. 69	ส่งบทคัดย่อ ส่งรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 2 (100%)				รศ.ดร.อมรรัตน์
23 ก.ย. 69	4	การนำเสนอสัมมนา	1-4	นิสิตนำเสนอสัมมนา	คณาจารย์ใน คณะ
30 ก.ย. 69		ส่งเล่มรายงานสัมมนาฉบับสมบูรณ์	1-4	นิสิตส่งเล่มรายงานสัมมนาฉบับ สมบูรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสัมมนาเป็นผู้ประเมิน	คณาจารย์ใน คณะ

12. กิจกรรมการเรียนการสอน (Teaching learning activity) และวิธีการประเมิน (Assessment) ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชา (Course learning outcomes; CLOs)

CLOs รายวิชา	กิจกรรมการเรียนการสอน (Teaching learning activity)	วิธีการประเมิน (Assessment)	ช่วงเวลาที่ประเมิน	สัดส่วนของคะแนนที่ประเมิน
1	อธิบายกฎ ระเบียบ และการยกตัวอย่างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของการเรียนในห้องเรียน	การสังเกตพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความสนใจในการเรียน การตรงต่อเวลา โดยอาจารย์ผู้สอน ดังนี้ การส่งหัวข้อสัมมนาตามกำหนด (1%) การส่งรายงานความก้าวหน้าตามกำหนด (1%) การส่งบทความย่อตามกำหนด (1%) การส่งรายงานสัมมนาตามกำหนด (1%) การเข้าเรียน (1%)	สัปดาห์ที่ 1-15	5%
2, 5	การค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำสัมมนา	ประเมินตามเกณฑ์การประเมินทักษะการค้นคว้างานวิจัย ⁽¹⁾ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสัมมนา	สัปดาห์ที่ 15	15%
4	การเขียนเอกสารอ้างอิง	สอบข้อเขียนครั้งที่ 1	สัปดาห์ที่ 6	10%
3, 4	การเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์	ประเมินตามเกณฑ์การประเมินรายงานฉบับสมบูรณ์วิชาสัมมนา ⁽²⁾ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสัมมนา	สัปดาห์ที่ 17	15%
3, 4	การนำเสนอสัมมนา	ประเมินทักษะการนำเสนอเนื้อหาสัมมนา และการตอบคำถาม ⁽³⁾ โดยคณะกรรมการสอบสัมมนา	สัปดาห์ที่ 15-16	55%
รวม				100%

หมายเหตุ

¹เกณฑ์การประเมินทักษะการค้นคว้างานวิจัย ประกอบด้วย

- ทักษะการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย มีแนวความคิดรวบยอดในการประมวลเอกสารเพื่อให้ได้ประเด็นหัวข้อสัมมนา (3.75%)
- ทักษะการแยกแยะประเด็นย่อยๆที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อสัมมนา (3.75%)
- ทักษะการเชื่อมโยง เรียบเรียงข้อมูล และวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของข้อมูลอย่างแตกฉาน (3.75%)
- ทักษะในการวางแผนการทำงาน ความรับผิดชอบงานตามแผน (3.75%)

²เกณฑ์การประเมินรายงานฉบับสมบูรณ์วิชาสัมมนา ประกอบด้วย

- ความถูกต้องสมบูรณ์ขององค์ประกอบและรูปแบบการเขียนรายงาน เช่น การใช้ภาษา การเรียงลำดับหัวข้อ และ/หรือองค์ประกอบต่าง ๆ การเขียนคำอธิบายตาราง รูปภาพ การเขียนอ้างอิงทั้งในส่วนของเนื้อหาและส่วนรายการอ้างอิง (7.5%)
- ความสามารถในการแสดงการประมวลผล เชื่อมโยงข้อมูล แสดงการวิจารณ์อย่างมีหลักการทางวิชาการ รวมถึงข้อเสนอแนะการพัฒนา และ/หรือการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป (7.5%)

³เกณฑ์การประเมินทักษะการนำเสนอ เนื้อหาสัมมนา และการตอบคำถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

สิ่งที่พิจารณา	แฟกเตอร์
1. ความสมบูรณ์และความถูกต้องของบทคัดย่อ	2
2. ความสมบูรณ์และความถูกต้องของเนื้อหา	
2.1 ความสำคัญ เหตุผล หรือที่มาของเรื่องที่ทำสัมมนา	2
2.2 สาระสำคัญและความเข้าใจในเนื้อหา	
- การวิเคราะห์และการเชื่อมโยงข้อมูล วิวิจารณ์	6
- ความถูกต้องของผลงานที่นำเสนอ	3
2.3 สรุปและข้อเสนอแนะ	3
3. ความสามารถในการนำเสนอสัมมนา	
3.1 ลักษณะการพูดที่ไม่เร่งหรือช้าเกินไป รู้จักเน้นส่วนที่สำคัญ และใช้ภาษาที่ถูกต้อง	2
3.2 ความต่อเนื่องของเนื้อหา	2
4. การเตรียมอุปกรณ์ประกอบการนำเสนอ ขนาดสีและตัวอักษรชัดเจน ไม่มีคำที่สะกดผิด ภาพหรือตารางใช้สีและขนาดที่พอเหมาะชัดเจน	2
5. บุคลิก การแต่งกาย การแสดงท่าทาง ความคล่องแคล่ว	1
6. การตรงต่อเวลาและรักษาเวลาตามที่กำหนด	1
7. การตอบคำถาม	6

13. เกณฑ์การประเมิน

กำหนดเป็นช่วงคะแนน (Fix Rate) การตัดเกรดแบบ 4 เกรด

VG	≥ 80 %	ผลการฝึกงานอยู่ในระดับดีมาก (Very Good)
G	70-79.99 %	ผลการฝึกงานอยู่ในระดับดี (Good)
S	60-69.99 %	ผลการฝึกงานอยู่ในระดับเป็นที่พอใจ (Satisfactory)
U	0-59.99 %	ผลการฝึกงานอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ (Unsatisfactory)

หมายเหตุ นิสิตสามารถอุทธรณ์ร้องทุกข์เรื่องการประเมินผลคะแนน และการตัดเกรดได้ โดยการแจ้งและยื่นคำร้องผ่านทาง นักวิชาการศึกษา คณะอุตสาหกรรมเกษตรและชีวภาพ

14. เอกสารอ่านประกอบ

คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ. 2568. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร คณะอุตสาหกรรมเกษตรและชีวภาพ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

ลงชื่อ.....

 (รองศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ ถนนแก้ว)
 ผู้จัดการรายวิชา
 วันที่ 1 มิถุนายน 2569

ลงชื่อ.....

 (รองศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ ถนนแก้ว)
 ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร
 วันที่ 1 มิถุนายน 2569

เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) คณะอุตสาหกรรมเกษตรและชีวภาพ มหาวิทยาลัยทักษิณ
การทำรายงาน (Report) การเขียนเรียงความ (Essay) และการสอบแบบ Take-home Examination

ระดับมาตรฐาน/ รายละเอียดเกณฑ์ การให้คะแนน	สูงกว่ามาตรฐาน	ได้มาตรฐาน	ใกล้เคียงมาตรฐาน	ต่ำกว่ามาตรฐาน
	(7.5-10 คะแนน)	(5-7.4 คะแนน)	(2.5-4.9 คะแนน)	(0-2.4 คะแนน) *
ความครบถ้วนของ ประเด็น และ ความถูกต้องของ ข้อมูล***	- ประเด็นที่นำเสนอครบถ้วน เนื้อหาในแต่ละประเด็นมีความ สมบูรณ์ - ข้อมูลที่กล่าวอ้างถูกต้องตาม ข้อเท็จจริงที่ปรากฏ	- ประเด็นที่นำเสนอครบถ้วน แต่เนื้อหาในบางประเด็นยัง ขาด ความสมบูรณ์ ข้อมูลที่กล่าวอ้างถูกต้องตาม ข้อเท็จจริงที่ปรากฏ	- ประเด็นที่นำเสนอไม่ ครบถ้วนนอกจากนี้ เนื้อหาใน บางประเด็น ยังขาดความ สมบูรณ์ - ข้อมูลที่กล่าวอ้างบางส่วน คลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง ที่ปรากฏ	- ตอบไม่ตรงประเด็น - ประเด็นที่นำเสนอไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ เนื้อหาในประเด็นที่ นำเสนอยังขาดความสมบูรณ์ - ข้อมูลที่กล่าวอ้างบางส่ว คลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริงที่ ปรากฏ
ความชัดเจน และ ระดับการคิด วิเคราะห์	- คำอธิบาย/ข้อโต้แย้ง/ ข้อสังเกตแสดงให้เห็นถึงการ คิดวิเคราะห์อย่างชัดเจน - คำอธิบาย/ข้อโต้แย้ง/ ข้อสังเกตแสดงให้เห็นถึงระดับ การคิดวิเคราะห์ที่ลึกซึ้ง	- คำอธิบาย/ข้อโต้แย้ง/ ข้อสังเกตแสดงให้เห็นถึงการ คิดวิเคราะห์อย่างชัดเจน - คำอธิบาย/ข้อโต้แย้ง/ ข้อสังเกต แสดงให้เห็นถึง ระดับการคิดวิเคราะห์ที่ เหมาะสมกับหัวข้อ	- คำอธิบาย/ข้อโต้แย้ง ข้อสังเกตไม่สามารถแสดงให้เห็น ถึงการคิดวิเคราะห์อย่าง ชัดเจน เพราะมีสัดส่วนของ การบรรยายข้อเท็จจริงอยู่มาก - คำอธิบาย/ข้อโต้แย้ง ข้อสังเกต แสดงให้เห็นถึง ระดับการคิดวิเคราะห์แบบผิว เผิน	- คำอธิบาย/ข้อโต้แย้ง/ข้อสังเกตมี ลักษณะเป็นการบรรยายข้อเท็จจริง ปราศจากการคิดวิเคราะห์
ความเชื่อมโยงของ เนื้อหา	เนื้อหาที่มีความเชื่อมโยงกัน ทั้งหมด	เนื้อหาบางส่วนยังขาดความ เชื่อมโยง	เนื้อหาส่วนใหญ่ยังขาดความ เชื่อมโยง	เนื้อหาขาดความเชื่อมโยง
ความเหมาะสม และ ความถูกต้องในการ ใช้ภาษา	- ใช้ภาษาวิชาการอย่าง เหมาะสม - การใช้คำ และการสะกดคำถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ - ลายมืออ่านง่าย	- ใช้ภาษาวิชาการปะปนกับ ภาษาพูดบ้าง - การใช้คำและการสะกดคำ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ - ลายมืออ่านง่าย	- ใช้ภาษาวิชาการปะปนกับ ภาษาพูดค่อนข้างมาก - การใช้คำและการสะกดคำใน บางจุดผิดหลักไวยากรณ์ - ลายมืออ่านยากเป็นบางจุด	- ใช้ภาษาพูด - การใช้คำและการสะกดคำในบางจุด ผิดหลักไวยากรณ์ - ลายมืออ่านยากหลายจุด หรือ อ่าน ไม่ออก
ปริมาณเนื้อหาที่ นำเสนอ	เนื้อหาที่นำเสนอมีปริมาณ เหมาะสมกับหัวข้อ	เนื้อหาที่นำเสนอมีปริมาณ เหมาะสมกับหัวข้อ	เนื้อหาที่นำเสนอมีปริมาณน้อย เกินไป	การนำเสนอมีเนื้อหาที่มีปริมาณ น้อยมาก
ความน่าเชื่อถือของ แหล่งข้อมูล ที่ อ้างอิง	แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมีความ น่าเชื่อถือสูง เช่น วารสารวิชาการ ที่อยู่ใน ฐานข้อมูลระดับนานาชาติ และ/หรือระดับชาติ งานวิจัยที่ ได้รับการเผยแพร่ผ่าน หน่วยงานระดับชาติ ฯลฯ	แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมีความ น่าเชื่อถือสูง เช่น วารสารวิชาการที่อยู่ใน ฐานข้อมูลระดับนานาชาติ และ/หรือ ระดับชาติ งานวิจัยที่ได้รับการ เผยแพร่ผ่านหน่วยงาน ระดับชาติ ฯลฯ	แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ บางส่วนยังขาดความน่าเชื่อถือ เช่น blog หรือ website ที่ไม่ ปรากฏนามผู้เขียน และ/หรือ รายละเอียดอื่นใดที่ทำให้เชื่อ ได้ว่าข้อมูลที่นำเสนอใน blog หรือ website เป็นข้อเท็จจริง	แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือขาดความ น่าเชื่อถือ และ/หรือไม่มีกรอ้างอิงถึง แหล่งที่มา
การมีส่วนร่วมของ สมาชิก ในกลุ่ม **	มีส่วนร่วมสม่ำเสมอ	มีส่วนร่วมบ่อยครั้ง	มีส่วนร่วมบางครั้ง	มีส่วนร่วมน้อยครั้ง/ขาดการมีส่วนร่วม

การนำเสนอหน้าชั้นเรียน (Presentation)

ระดับมาตรฐาน/ รายละเอียดเกณฑ์ การให้คะแนน	สูงกว่ามาตรฐาน	ได้มาตรฐาน	ใกล้เคียงมาตรฐาน รายละเอียด	ต่ำกว่ามาตรฐาน
	(7.5-10 คะแนน)	(5-7.4 คะแนน)	(2.5-4.9 คะแนน)	(0-2.4 คะแนน)
การถ่ายทอดเนื้อหา	<ul style="list-style-type: none"> - คล่องแคล่ว ไม่ติดขัด ทำให้เข้าใจ ประเด็นได้ง่ายและเร็ว - การพูดมีการเว้นจังหวะ และการเน้นคำ หรือ เน้นสาระสำคัญอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้ฟังติดตามการนำเสนอ - ความเร็วในการพูดอยู่ในระดับเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - คล่องแคล่ว ไม่ติดขัด ทำให้เข้าใจ ประเด็นได้ง่าย - การพูดมีการเว้นจังหวะอย่างเหมาะสม - ความเร็วในการพูดอยู่ในระดับ เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่คล่องแคล่ว มีการหยุดชะงักบ้าง เป็นบางจังหวะ - พูดเร็วจนจับความไม่ค่อยได้ หรือ พูด ข้างเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ติดขัดหลายครั้ง หรือ ใช้คำ เช่น “เอ่อ” “อ่า” บ่อยครั้ง - หยุดชะงักในหลายจังหวะ - พูดเร็วจนจับความไม่ค่อยได้ หรือ พูดข้างเกินไป
การสบสายตา	สบสายตากับผู้ฟังอยู่ตลอดเวลาเพื่อดึงดูดให้ผู้ฟังสนใจในเนื้อหาที่ถ่ายทอด	สบสายตากับผู้ฟังพอสมควร	สบสายตากับผู้ฟังน้อยครั้งมาก	ไม่สบสายตากับผู้ฟัง หรือ ก้มหน้าอ่านบทพูด
การใช้น้ำเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำเสียงเต็มเปี่ยมด้วยความมั่นใจ - ความดังของเสียงเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำเสียงสะท้อนถึงความมั่นใจ - ความดังของเสียงเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำเสียงสั้นเครือบ้าง - ใช้เสียงเบาบ้าง ดังบ้างสลับกันไป 	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำเสียงสั้นเครือ - ใช้เสียงเบาเหมือนการกระซิบหรือดังเหมือนการตะคอก หรือการตะโกน
การใช้ภาษากายในการสื่อสาร	ใช้ภาษากายอย่างคล่องแคล่ว เช่น ยกมือ ผายมือ เพื่อดึงดูดให้ผู้ฟังรู้สึกสนใจในสิ่งที่อธิบาย	ใช้ภาษากายในการสื่อสารพอสมควร เช่น ยกมือ ผายมือ เพื่อทำให้ผู้ฟัง สนใจในสิ่งที่อธิบาย	มีการใช้ภาษากายน้อยครั้งในการสื่อสาร	ไม่มีการใช้ภาษากายใดๆ ในการสื่อสาร